

EDITIONIS PRÆCED. xvii

rum usum quam optime redundaturus, imprimis vero si illum una cum aliis, iisque genuinis, Clarissimi AUCTORIS Operibus assidue & sedulo contulerint.

Scribebam *Parisiis*, 13. Januarii,
M. DCC. XXVII.

EDITORIS
MONITUM

DE HAC NOVISSIMA
EDITIONE.

J Am elapsi sunt anni septemdecim, BE-NEVOLE LECTOR, postquam hic Liber prima vice *Parisiis* editus est [a]: Qua vero ratione istud tunc temporis factum fuerit, in præcedente Præfatione [b] dixi. Deinde autem, *Hagæ-Comitum*, [licet titulus ferat *Parisiis*] secunda vice recusus prodiit [c]; quæ quidem assimulata Editio priori omnino similis est, neutiquam vero auctior, & emendatior, quamvis titulus utrumque spondeat. Hanc autem vidisse nondum mihi contigerat, cum, anno sequente 1727., novam dedi, prima & secunda longe emaculatiorem, & auctiorem; cui quoque PRÆFATIONEM, quam in Operis fronte iterum sisto, tum præfixi. Adeoque Editio novissima, quam altera vice nunc præbeo, in ordine quarta est, nisi forsan alibi quædam alia prodierit mihi incognita. Hisce

b 3

præ-

(a) Anno 1723.

(b) Pag. v. & vi.

(c) Ann. 1726.

præmissis, superest ut enarrem, quid hic denuo præstitum a me fuerit; quod quidem paucis sic habe.

10. Tractatum hunc semel antehac a me sedulo recognitum, & ab innumeris mendis expurgatum, accuratius adhuc in omnibus, tum quoad impressionem, tum quoad sermonem, & res ipsas [quantum quidem per otium licuit] recensui, ac repurgavi, correctis ubique præcedentis Editionis Erratis, annexisque Addendis; quin etiam allucinationes multas, easque interdum graves, prima vice prætermissas, simul emendavi: quæ omnia profecto conferenti sponte patebunt.

20. Additamenta quædam alia in Textu, iis scilicet locis ubi requiri visa fuerunt, intra duos hamulos sive cancellos, inferui. *

30. Annotationes præcedenti Editioni a me adjectas, minorique caractere distinctas, modo reformavi, modo adauxi, prout operæ pretium esse arbitratus sum; imo & alias non paucas variis in locis addidi.

40. Indicem Rerum & Verborum, in multis deficientem, non solum accuratorem, sed hinc inde auctiorem quoque effeci.

50. Auctorum in hoc Libro citatorum Indicem adjeci novum.

60. Caput Indicem etiam auxi, præci-

* De his confer superius *Notam* paginæ xvii.

cipuis scilicet contentis multo uberius annexis ; ita ut Operis Conspectus , hoc pacto , melius exhibeatur .

70. Quod ad ordinem hujusce Tractatus attinet , pauca duntaxat in eo mutata reperiuntur . Sic , ex. gr. , in PART. III. CLASS. II. pag. 330. CAPUT IX. continens *Corollaria de Purgantibus per Album in genere* , distinctum est a CAPITE VIII. *de Melanagogis* , quocum antea hæcce Corollaria confundebantur . Ita quoque , in CAP. XII. *de Sudoriferis* , pag. 370. *Theoremata de Sudoriferis in genere* anteposita sunt *Corollariis Præcticis* de iisdem . Præterea , in IV. CLASSE , pag. 432. *Theoremata de Topicis in genere* primum CAPUT jam constituunt . Notandum insuper mihi videtur , quod in PROLEGOMENIS . ad accuratiorem ordinem , CAP. IV. & V. ante II. & III. satius collocata fuissent . Porro , Citationes interdum mutatae sunt , quando scilicet istud tacto opus esse visum est : Ex. gr. jam non amplius , in primis PROLEGOMENORUM Capitibus , citatur *Collegium Manuscriptum AUCTORIS de Methodo studendi Medicina* , verum , hujus loco , *Collegii ejusdem Editio Londinensis* anni 1734 ; licet tamen hanc [quæ quidem præcedente * anni 1726. non multo sane correctior , aut melior est) citare profecto me puduerit , cum istud Opus
Cla-

* De qua vide supra , in *Prefatione* , pag. xx. & x.

Clarissimo BOERHAAVIO plane sit indignum: at quoniam hujusce *Methodi* nulla potior exstaret Editio, eandem *Manuscripti Collegii* loco substituendam esse putavi. Sed cum hæc omnia levioris sint momenti, iis fufius enarrandis tempus mihi terrendum non est.

Jam vero superesset, ut de præsentis Tractatus tam ordinè, quam methodo, pauca hic loci differerem: sed istud supervacaneum utique foret; cum in *Indice Caputum* [ut superius dixi] totius Operis Conspectus simul exhibeatur.

Verum enimvero, quanto Medicinæ bono res cessisset, si Clarissimus BOERHAAVIUS ipsemet evulgasset huncce Librum! At, quamvis eum aliquando tandem istud præstiturum esse spes quædam effulgere visa fuerit, nulla jam amplius seperest; cum Eximium hoc HYGEME Columnen, Medicorumque Coryphæus, duobus fere abhinc annis obierit*, maximo sui desiderio omnibus relicto; postquam scilicet ingenii summi, simulque studii & diligentia non minoris insigne diu præbisset exemplum, ac de Humano Genere, Medicisque potissimum, uberrimo ut & purissimo Doctrinæ fonte, aureisque Scriptis, bene mereri non defisset Vir nulli in Arte Salutari secundus: Cujus ideo nomini nunquam intermorituro grata semper assurgere debet Medicina!

Por-

* *Lugduni-Batavorum*, die 23. Septembris 1738, anno ætatis fere septuagesimo.

Porro, ab AUCTORIS obitu, Editionem hanc novissimam huc usque distuli; quippe qui sperarem, eum, circa idem argumentum, in suis Manuscriptis, forsan aliquid typis edendum reliquisse. Verum quoniam nihil, super hac re, ab ipso exaratum in ejus Schedis inventum fuisse tandem audiverim; simulque Bibliopola, divenditis omnibus præcedentis Editionis exemplis, quæ undique expetebantur, aliam sine mora dare vellet, hujus demum curam suscipere decrevi: quamvis tamen vix forte tale quid aggredi in animo mihi fuisset, nisi jam alia vice in idem opus incubuissem. Enim vero norunt omnes Litterati, quam tædiosum, laboriosumque sit, imo & quovis respectu ingratum, istiusmodi Libris operam suam impendere; cum imprimis quid in iis ab Editore præstitum fuerit, scire Lector ut par est haud possit, nisi simul conferat Editiones; quod quidem a nemine fere sit unquam. Non igitur arbitror, quempiam ita iniquum fore judicem, ut vanæ aucupandæ gloriolæ, vel tenuis lucelli desiderio laborem huncce meum imputaturus sit.

Tandem aliquid monendum hic mihi restat de *DAVIDIS ABERCROMBYI* Opusculo, quod ad Libri calcem, *binarum Epistolarum*, quæ antehac aderant, loco subjunxit Bibliopola.

De hocce Tractatulo, duo sequentia præsertim, in Tironum gratiam, notanda

da veniunt . 10. *AUCTOR* universam doctrinam suam de *Saporibus* superstruit vetustæ hypothesei quatuor Qualitatum primarum , aquarum diversa combinatione , tum naturam Saporum , tum operandi rationem postmodum eruit . Sic , v. gr. , Acerba , & , quæ gradu ab iis differre dicit , Austera , & Acida , frigida pronunciat ; adeoque vim adstringendi , repelliendi , æstum compescendi , reliquosque frigiditatis effectus ipsis assignat . E contrario Amara , & Acrâ pro calidis venditat , atque hinc contrarias virtutes de ipsis prædicat . Similiter porro Dulcium , Salsorum , Pinguium , reliquorumque Sapidorum naturam exponit .

20. Licet *Sapor* explorandis Plantarum Viribus , ut plurimum apprime inservire possit , istud tamen ab *AUCTORE* nimis generaliter prædicatur . Non enim Medicæ Vegetabilium , ut & Corporum quorumcunque Facultates , ex solo Sapore certo ac semper determinari possunt ; vel additis etiam (ut fieri debet) tum Odore , tum Notis Characteristicis ex Botanica desumptis , imo & Tentaminibus Physico Chymicis , &c. Siquidem , utut mediantibus his omnibus adminiculis , veras ac genuinas in Plantis plerisque vires explorari posse negandum minime sit , eadem insuper ab Effectu , & Experientia , eaque sæpe repetita , clarius patefunt . Nemo quippe Saporis , & Odoris subsidio , vel etiam ope Experimenti-

rimentorum Physico-Chymicorum, &c. con-
 jicere, vel certo cognoscere unquam
 poterit vim *China-China* febrifugam, *Ipe-*
cacuanhæ antidysentericam, *Jalappæ*, *Rha-*
barbari, aut *Sennæ* purgantem, *Seminis*
Hyoscyami narcoticam, *Daturæ* demen-
 tiam producentem, *Gratiolæ*, *Hellebori*
albi, ac præsertim *Antimonii* emeticam,
Mercurii sialogogam, *Cantharidum* viis
 urinariis insensam, & sic porro. Quin
 potius sponte patet, *Experientiæ* suffra-
 gium omnino requiri ad ejusmodi *Me-*
dicamentorum Facultates eruendas ac sta-
 biliendas. Nec etiam unum vel alterum
 sufficit experimentum; sed plura simul
 adhibenda sunt, adeo ut tandem, ite-
 ratis aliquoties, sine alius causæ suspi-
 cione, experimentis, veri ac genuini
Remediorum evincantur effectus. At pro-
 fecto [quod quidem *Artis Medicæ* pro-
 gressum haud parum impedit, ut appo-
 site monet *GEORG. BAGLIVIVS* *]

„ Multi, ob faustos eventus ex aliquo
 „ Remedio, vel potius ob innatam quan-
 „ dam proclivitatem tum laudandi, tum
 „ fingendi ad libitum *Medicamentorum*
 „ Vires, ita erga Remedium aliquod
 „ afficiuntur, ut putent illud unum, ad
 „ curandos quosque Morbos, summam
 „ vim, ac veluti imperium obtinere. „

Jam vero de variis adminiculis, quo-
 rum ope cognosci possunt *Medicamento-*
 rum,

* *Prax. Medic. Lib. I. Cap. V. §. I. pag.*
m. 12.

rum, præsertimque Vegetabilium, Vires, conferri merentur inprimis [præter *DAV. ABERCROMBYUM*, de notis ex Sapore] Auctores sequentes: (1) De notis ex Odore, & Sapore, *GEORGIUS-WOLFFGANGUS WEDELIUS*, in *Amœnitatibus Materiae Medicae*, Lib. I. Cap. v. & vi. Jenæ, 1704. in 40. (2) De notis ex Fructificatione sive Characteribus Botanicis, *PATRICIUS BLAIR*, in Opusculo Anglico idiomate conscripto, cui titulus est: *Miscellaneous Observations in the Practise of Physick, Anatomy, and Surgery; with new and curious Remarks in Botany, &c. Letter iv. v. & vii.* Londini, 1718. in-80. (3) De notis ex Sapore, atque Odore, nec non Fructificatione, ut & Solo sive Loco natali, *FRIDERICUS HOFFMANNUS*, in *Exercitatione de Methodo compendiosa vires & virtutes in medendo Plantarum indagandi*, inserta Tomo I. ejus *Opusculorum Physico-Medicorum*, Ulmæ, 1725. in-80., ac Tomo V. *Operum omnium*, pag. 58. Genevæ, 1740. in-fol. [4] De notis ex Odore, & Sapore, simulque Fructificatione, *JOANNES-ERNESTUS HEBEN-STREIT*, in *Dissertatione Inaugurali de Sensu externo facultatum in Plantis judice*: Lipsiæ, 1730. in-40. Quæ quidem Dissertatio a celebri Botanico, *CAROLO LINNÆ*, in *Horto CLIFFORTIANO*, omnium maxime super hac re commendatur: sed eam vidisse mihi

M O N I T U M. xxv

mihī nondum contigit, cum sit rarissima; itaque, hujus loco, supradicta Clarissimi *HOFFMANNI* Exercitatio sufficere poterit. (5) De notis ex varia cum aliis corporibus combinatione per Tentamina Physico-Chymica, *JOSEPHUS PITTON* de *POURNEFORT*, *Preface de l'Histoire des Plantes qui naissent aux environs de Paris*, pag. iv. & seqq. Parisiis, 1698. & 1725. in-12o. Cui addi potest *JOANNES-BAPTISTA CHOMEL*, *Discours Preliminaire de l'Histoire des Plantes Usuelles*, Tom. I. pag. xxxvi. & seqq. Parisiis, 1731. in 12o. [6] Tandem de Notis omnibus simul, *PAULUS HERMANNUS*, & *JOANNES BOEGLERUS*, in *Proœmio Cynosuræ Materia Medica*, Tom. I. Argentorati, 1726. in-4o.

Scripti Parisiis, 23. Julii,
M. DCC. XL.

c

IN-